

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod vsaj mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

FRANCOSKI NAČRT O EVROPSKEM SODELOVANJU

Francija se izreka za sodelovanje z ostalimi velesilami strogo v duhu in okviru pakta Društva narodov

Pariz, 4. aprila. Francoska vlada je na svoji večeršnji seji sklenila, da bo na italijansko-angelske predloge o sodelovanju štirih zapadnih velesil odgovorila s posebno spomenico, ki bo danes izdelana in o kateri bo bržkone že jutri končno objavljeno sklepanje. V tej spomenici francoska vlada sicer ne bo kratkotrajno odklonila italijansko-angelskega predloga, vendar pa bo izrazila celo vrsto pridržkov v obliki lastnih protipredlogov. Podlaga francoskega načrta tvori pakt Društva narodov. Francoska spomenica bo sicer načelno pristala na možnost revizije paktov v okviru čl. 19 pakta Društva narodov, vendar pa bo zahtevala od angleške in italijanske vlade očna pojasnila o njihovih nameni in namerah v tem vprašanju. Francija je nadalje mnenja, da se more čl. 19 pakta Društva narodov uporabiti samo v izstopnem upravljanju članov 3, 10 in 16. Kakor znano, določa čl. 3, da so pri teritorialnih zadevah zainteresirani vsi člani Društva narodov. Čl. 10 se peča z teritorialno integriteto posameznih držav. Čl. 16 pa govori o gospodarskih ukrepih v primeru vojnih podjetij kake države.

Pariz, 4. aprila. AA. Francoska spomenica kot odgovor na italijansko-angelske predloge o sodelovanju štirih velesil ne bo sestavljena v obliki formalnega protipredloga k Mussolinijevemu načrtu, temveč bo bolj poudarjala splošne nazore francoske vlade. Francoska vlada bo poudarila, da je pripravljena sodelovati z Veliko Britanijo, Italijo in Nemčijo na okrepitvi miru, če zaradi velike odgovornosti, ki so jo te države prevzele s pogodbi Briand-Kellog-

govnega pakta in locarnskega dogovora, ko so se obvezale, da bodo skušale najti mirno rešitev v vseh vprašanjih, ki bi nastale med evropskimi državami. Če bi nastalo kakšno vprašanje, ki se tiče kake druge države, tedaj bi bila ta država pozvana, naj odpošlje svojega zastopnika, da sodeluje pri razpravi med štirimi velikimi državami. To sodelovanje bi se moralo vršiti strogo v okviru Društva narodov. Če bi n. pr. kdo predlagal, naj se izvaja čl. 19 pakta (revizija paktov), potem bi moral direktorij upoštevati tudi čl. 3, ki pravi, da je za vsa vprašanja svetovnega miru merodajna skupščina Društva narodov. Prav tako je merodajen čl. 10, ki pravi, da so vse države članice Društva narodov dolžne štiti teritorialno nedotakljivost vseh držav članic proti vsakemu napadu. Končno je treba upoštevati tudi čl. 11, ki daje posameznim članicam pravico, da opozarjajo Društvo narodov na vse okoliščine, ki bi utegnile ogroziti mir. Čl. 16 pa govori o sankcijah proti državam, ki bi se poslužile vojne. Na podlagi teh določb so pravice posameznih držav dovolj zaščitene. Naposled bo francoska vlada predlagala, naj bi se države, ki podpisajo sporazum štirih, obvezale, da za dobo tega sporazuma ne povečajo svoje oboroženosti.

V komentarji o zadnjih mednarodnih dogodkih piše list "Figaro": Izjava našega rimskega poslanika De Jouvencela in zadnji predlogi predsednika angleške vlade Macdonalda pomenijo dva poizkusa, da se zapelje javno mnenje in da se prisili francoska vlada, naj sprejme načelo o reviziji mirovnih paktov. To načelo skušajo prikriti z okvirjem Društva

narodov, kar so doslej še vedno storili, kadar so hoteli ta okvir sam izigravati. Od nas zahtevajo, naj bi moralno pritiskali na svoje zavezanike, da ugođe željam naših nasprotnikov. V tem je glavna misel predlaganega direktorija štirih sil. Do m od Francije zahtevajo, naj kapitulira v vprašanju revizije mirovnih paktov, jo tolažijo s tem, da ji priznavajo stalnost njene doseganja politike. Ker smo doslej že izpraznili Porenje in priznali Nemčiji na razorožitveni konferenci pravico, da se vnovič oboroži, mislijo, da bomo pristali tudi na revizijo mirovnih paktov.

O istem vprašanju piše "L'Ordre" med drugim: Francija bi zagrešila kapitalno napako, če bi sprejela načelo o reviziji mirovnih paktov. To bi pomenilo za Francijo ogromno diplomatsko nevarnost, ker bi se v tem primeru mnoge države približale Nemčiji, da se zavarujejo pred nevarnostmi revizionizma. V ostalem pa kažejo zadnji dogodki, da s paktom štirih držav ne gre tako lahko in da neletuje ta pakt na čedalje večje nasprotje z raznih strani. Tako sta večeraj zastopnika Belgije in Rusije protestirala proti temu paktu. Sklicevala sta se na že sklenjene pogodbe, Belgija na zavezniški pakt, Rusija pa na skrajno pogodbo o prijateljstvu s Francijo.

"Ami du Peuple" piše: Direktorij štirih sil, kakor si ga zamišljajo v Rimu, ni nič drugega, kakor poizkus izpremeniti stanje v Evropi, nastalo po svetovni vojni. V glavnem gre za to, da se uresniči zahteve Nemčije in Italije. Prva žrtve teh ambicij naj bi bila Poljska, ki zaradi Hitlerjevih lepih oči ni hotela odstopiti od obale, na kateri prebiva nad milijon Poljakov. Franciji, ki bi naselili takim prevaram, bi bili zelo naivni in bi zavestno grešili proti svojemu rodoljubju.

Bivši litijski župan pred sodiščem

Obraznava proti Hinku Lebingerju ml., ki je obtožen raznih prevar in utaj

Ljubljana, 4. aprila. Davi se je pred malim senatom, ki mu predseduje s. o. s. Ivan Kratič, pričela razprava proti bivšemu litijskemu županu in načelniku cestnega odbora Hinku Lebingerju mlajšemu. Obtožnica zastopa državni tožilec dr. Lavrenčak, obtoženca pa zagovarja dr. Juro Adlešič.

Kaj pravi obtožnica

Predsednik senata je odredil, da se bo obtožnica obravnavala po točkah. Obtožnica je precej obširna; iz nje posnemamo le nekaj podatkov:

Obtoženi Hinko Lebinger ml. je 22. avgusta 1928. prevzel kot župana litijske občine tudi posle načelnika cestnega odbora v Litiji. Po njegovi odstopitvi je inž. Pavel Kobler kot namestnik načelnika 23. okt. 1931. prevzel posle načelnika cestnega odbora ter je pri pregledovanju poslovanja svojega bivšega načelnika odkril celo vrsto nepravilnosti. Vse poslovanje je pregledoval tudi komisija strokovnjakov pri banski upravi v Ljubljani in je vložila proti obdolžencu 17 ovadb, na katere se obtožnica v prvi vrsti opira.

Obdolženec je v letih 1929 do 1931 gradil kot načelnik cestnega odbora v lastni režiji več mostov na banovinskih cestah in je zato potreboval cement naročen iz cementarne TPD. Prejel je tudi pet vagonov cementa ki ga je TPD zaračunala po cenah od 52 do 58 Din za 100 kg. Ko je Lebinger rabil za svoje račune fakture, se je oglasil pri TPD v Ljubljani in prosil, uradnika Bibra in Seuniga, da mu izstavijo fakture, glaseče se na sreski cestni odbor v Litiji in na ceno 60 Din za 100 kg. Uradnika sta tej zahtevi ugovarjala, naker je Lebinger dejal, da gre zgolj za formalnost pri obračunavanju in da je cestni odbor aprobal ceno 60 Din za 100 kg. Uradnika, ki sta dobro poznala Lebingerja, sta izstavila fakture po obdolženčevi želji. S temi fakturami je Lebinger dvignil pri cestnem odboru denar in si prisvojil na ta način 2700 Din. Obdolženec je pri zaslišanju na policiji prevaro tajil, češ da je cement dobil njegov oče, ki je imel kot stalni zastopnik cementarne v litiskem okraju izključno pravico, da izvrši to dobavo. Ta po očetu dobavljen cement je zaračunal po običajni detajlni tržni ceni 60 Din za 100 kg, si preskrbel fakture kot računsko prilogo, dvignil denar pri banovinskem cestnem odboru Jerebu in ga izročil svojememu očetu. Pri tej kupčiji tedaj ni imel nikakega dobička, tudi ni imel cestni odbor nikake škode, ker je plačal cement po dnevni ceni stalnega zastopnika cementarne. Povprašan, zakaj je dal izstaviti fakture na cestni odbor in ne na tvrdko Lebinger & Bergman, je obdolženec pojasnjeval, da ni hotel, da bi kazalo, da nastopa kot načelnik cestnega odbora na eni strani in kot zastopnik tvrdke Lebinger na drugi strani in bi bil tedaj v eni osebi kupec in dobavitelj. Obdolženec oče je potrdil, da je bil cement naročen na njegovo ime in se je tako tudi faktural.

Ravnatelj TPD dr. Vrhunc je izjavil, da je mogel cestni odbor cement naročiti direktno, brez posredovanja zastopnikov po nižjih cenah. Tudi se cementarna ni zavezala, da bo dobavljala cement v litiskem okraju zgolj potom svoje zastopnice tvrdke Lebinger. Iz faktur izhaja, da je bil cement po cestnem odboru naročen direktno od cementarne in obstoja sum, da je hotel Lebinger na škodo cestnega odbora nakloniti svojememu očetu pri petih dobavah skupni znesek 2700 Din.

Obtožnica nadalje dolži Lebingerja, da si je protipravno prisvojil razne zneske, ki so mu bili zaupani in je tako zakrivil utajanje kot državnih uslužbenec in izvrševanju javne službe. To je storil na ta način, da je izročil v podpis raznim posestnikom, ki so vozili gramoz in biano listino, kjer je potem navedel, da so dotični navozili več gramoz, kot so ga v resnici. Obtožnica navaja 12 primerov, v katerih si je obtoženec na ta način prisvojil skupno nad 92.800 Din. Obtožnica nadalje trdi, da je Lebinger v letih 1929 do 1931 od neugotovljenih podjetnikov, dobaviteljev in voznikov iz naslova zakonitih taks in davščin, ki so znašale pol, 1 ali kvečjemu 2.5%, odtrgal neupravičeno 3.5% od brutto iznosa in jih tako škodoval za več tisoč dinarjev in si je tedaj kot državni uslužbenec dal od njih izplačati več, kot so bili dolžni.

Zasliševanje obtoženca in prič

Obtoženec je uvodoma pojasnil, da je med tvrdko Lebinger & Bergmann in ce-

mentarno TPD obstojal dogovor, da ima ona izključno pravico prodaje cementa za litijski okraj. Glede obdolžitve, da je dobil cement po nižji ceni, kakor ga je plačal cestni odbor, se zagovarja tako, kakor v obtožnici. Cestni odbor je naročil cement potom tvrdke Lebinger. Državni tožilec je na to pripomnil, da bi bila zadeva v redu, če bi bile fakture TPD naslovljene na tvrdko Lebinger, ne pa direktno na cestni odbor.

Priča inž. Kobler, ki je prevzel posle odstavljenega Lebingerja, je izjavil, da je cestni odbor plačeval cement po 60 Din za 100 kg in vrhu tega še tovarnino, dočim se je dobil v Litiji cement po detajlni ceni že za 60 Din. Informiral se je zaradi tega pri ravnatelju TPD dr. Vrhuncu, kjer je zvedel, da dobavlja cementarna Litiji cement po nižji ceni in se je zelo začudil, ko je na fakturi videl ceno 60 Din. Tudi je spoznal, da fakture ni bila tipkana s strojem TPD.

Lebinger je na vprašanje, kako je bilo s trgovino, pojasnil, da je morala tvrdka Lebinger plačati 150 Din kolkovine pri vagonu, ako je dobavila cement javnim koracijam. Tako je bilo tudi pri dobavi cementu odboru in ceno 60 Din za 100 kg ni bila previsoka in je bil to normalen trgovski dobiček. Uradnik cementarne TPD g. Seunig, zaslišan kot priča, izjavi, da je cementarna pošiljala cement cestnemu odboru vedno potom tvrdke Lebinger. Tudi je obstojal med TPD in tvrdko dogovor, da bo cementarna izstavljala fakture direktno na cestni odbor po prodajni ceni tvrdke.

Ustmeni tožadveni dogovor je obstojal v letih 1929-30, leta 1931 pa pismeni dogovor. Na vprašanje državnega tožilca, zakaj se je po tem protivil zahtevi Lebingerja, da naj izstavi fakture direktno na cestni odbor s ceno 60 Din za 100 kg, je priča odgovoril, da takrat še ni vedel o dogovoru med TPD in tvrdko Lebinger in je to razvidel šele iz korespondence. Lebinger je pripomnil, da je cestni odbor cement vedno plačeval tvrdki Lebinger in je blagajnik Jereb pri tem odračunal kolektivno. Priča ravnatelj dr. Vrhunc je izpovedal, da je prevzel posle ravnatelja šele leta 1931, do takrat pa je vodil posle inspektor Biber, ki je o stvari bil poučen. Predsednik je na to citiral pogodbo in dopise med tvrdko Lebinger in TPD. Pri preiskavi zaslišani oče obtoženca je izjavil, da je obstojala nepravilnost le v tem, da je njegov sin sam izstavil fakture in se pri tem ni posluževal formularjev tvrdke, temveč formularjev TPD.

Državni tožilec je prečital nadaljnjo točko obtožnice glede gramoz, ki ga je vozil Viktor Potokar iz Omahovne jame v Gradiškah Lazih. Pritegnil je še drugega voznika, ki sta skupaj navozila 272 kubičnih metrov, dočim je v priznanici Potokar potrdil, da je navozil 363 kubičnih metrov po 64 Din in je torej prejel za 90 kubičnih metrov, kar znaša 5783 Din preveč. Po raportu cestarja Koprivnikarja se je pa navozilo za omenjeno količino manj. Obtoženec je to pojasnjeval, da so bili dostikrat spori glede količine dovoženega gramoz. Zneski so se izplačevali na podlagi izpovedi cestarja. Večkrat se je tudi izplačevalo naknadno, ako je cestar ugotovil, da je bilo cestu treba na novo posipati. Inženjer Kobler je potrdil, da se je moglo kontrolirati edino na podlagi cestarjevih raportov.

Priča cestar Koprivnikar je izpovedal, da ni mogel sproti kontrolirati dovoza gramoz, ker je bil zaposlen na večih cestah. Dovoženi gramoz je kontroliral po dovoženih kupih, kar je napisal na listek in ga predložil tajniku, za izplačilo se pa ni zanimal. Vozniki so imeli naročeno, da so razkladali trugo na dva kupa in bi razlika mogla nastati le, če bi ves gramoz stresli na en kup, kar pa bi po velikosti takoj opazili. Misli, da se za 90 kub. metrov ni mogel zmotiti.

Potokar je dalje izpovedal, da je dobil vedno izplačano samo toliko, kolikor je navedel cestar, ki pa izkazuje 90 kubičnih metrov, kot je bilo izplačano. Bilo je več voznikov, a potrdila je podpisoval samo eden, ki ga ni bilo mogoče kontrolirati, ker je vsak zase dobil denar.

Nato je bil zaslišan 36letni delavec Ludvik Melin, ki je vozil gramoz za Potokar, ja in Kanduca. Na vprašanje, če je dobil res izplačanih 3650 Din, je priča izpovedal, da je večkrat dobil denar, koliko skupaj, pa ne ve. Denar je izplačeval tajnik Jereb. Na razna druga vprašanja je priča odgovoril, da se ne ve spominjati.

Naslednja priča je bil delavec Alojzij Frumen, ki je kopal gramoz. Koliko ga je nakopal, ne ve, to je kontroliral cestar. Na predsedniškovo vprašanje, če je dobil res toliko izplačano kolikor je navedeno v potrdilu, je dejal, da res.

Predsednik senata je nato prečital razne spise. Razprava se nadaljuje.

Politični zapletljaji v Bolgariji

Pred razveljavitvijo mandata delavskih poslancev v Sobotanju

Sofija, 4. aprila. AA. Čeprav je vlada soglasno in končno sklenila, da razveljavi mandate narodnih poslancev delavske stranke, kaže, da parlamentarna večina, ki naj še ta teden sprejme vladi predlog, ni enotna glede načina, kako naj delavske poslance odstrani iz Sobotanja. Zemljoradniška skupina, ki šteje 30 poslancev, smatra, da vladno ravnanje v tem vprašanju ni zakonito. Mnenja je, da je treba najprej zaslišati svet kasacijskega sodišča, ali je delavska stranka v resnici komunistična, kakor to misli vlada. Če bi kasacijsko sodišče to stališče potrdilo, potem bi bilo po mnenju te skupine ravnanje vlade pa tudi Sobotanja zakonito in bi Sobotanja lahko odvzelo tem poslancom njihove mandate po zakonu o zaščiti države.

Danes se sestane zemljoradniška skupina, da zasliši svojega ministra Dimitrija Gicera. Če bi skupina ne mogla zavzeti enotnega stališča, bo vsakemu poslancu

na prosto dano, da glasuje po svoji vesti. Kaže se, da so z vladnim predlogom dokaj nezadovoljni tudi liberalni poslanci, ki se boje, da bi po razveljavitvi delavskih mandatov opozicija postala preveč močna in da bi v tem primeru zemljoradniki in demokrati imeli sami zase v parlamentu večino. To pa bi znatno oslabilo položaj njihovih zastopnikov v vladi. Boje se, da bi v tem primeru minister Gicera uresničil svojo staro željo in nadomestil te ministre z zemljoradniškimi.

V sredo popoldne se sestane parlamentarna večina, da na njej poroča predsednik vlade Mušanov o stališču vlade o vsem tem vprašanju. Predsednik vlade je mnenja, da ni treba vprašati kasacijsko sodišče za svet, ker bi to pomenilo nepotrebno potrat časa.

Podobna nesoglasja o delavski stranki pa obstojajo tudi med opozicijo.

Redukcija plač v Avstriji

Dunaj, 4. aprila. Kakor poročajo listi, je vlada sklenila, da bo izdala novo zasilno odredbo, s katero bodo reducirane plače in pokojnine vseh nameščencev socialnih ustanov, kakor bolniških blagajin in neugodnih zavarovalnic in sicer na višino plač državnih uradnikov. Na ta način bo vlada poceniti režijo teh ustanov, ki je zelo znatna in ki zaradi tega celo ogroža njihov nadaljnji obstoj. Vlada pa ne misli ostati samo pri tem. Kakor zatrjujejo, bodo morale tudi vse ustanove, ki pobirajo od svojih članov pristnine doklade, znižati plače svojih nameščencev. S tem bodo prizadete vse trgovske in delavske zbornice, razni trgovski in obrtniški gremiji ter zadruge, pa tudi nameščenci zveze industrijev ne bodo izveči.

Spremembe v ameriški diplomaciji

Pariz, 4. aprila. AA. Novi ameriški pariski poslanec Strauss se bo 25. t. m. vrnil na "Leviathan" za Pariz. Londonski poslanec Bingham bo nastopil svoje mesto 19. t. m., mehiški poslanec Daniels pa odpotuje v Mexico prihodnji četrtak. Bingham in Strauss sta v zunanjem ministru podrobno proučila vprašanje vojnih dolgov, razorožitveni kompleks in vprašanje svetovne gospodarske konference. Roosevelt je dvakrat poklical k sebi v Belo hišo Jamesa Coxa, demokratskega kandidata za predsedniško mesto leta 1920, ki o njem govore, da pride za po-

slanika v Berlin. Kakor se doznava, je že skoraj gotovo, da bo za poslaniko v Kodanju imenovana mrs. Ruth Bryan Owen, nekdanja poslanka v Floridi; mrs. Owen bi bila prva Američanka na poslaniškem mestu. Za poslanika v Madridu je imenovan Claude Bowers, publicist iz New Yorka in ugleden član demokratske stranke.

Ruska naročila v Nemčiji

Berlin, 4. aprila. Č. Danes so se nadaljevala pogajanja med sovjetsko trgovsko agencijo in zvezo nemške industrije. Pogajanja se nanašajo na velika naročila pri nemških železnicah. Naročila obsegajo za 300.000 ton blaga.

Nove francoske križarke

Pariz, 4. aprila. Č. Francoski mornariški minister je izdal nalog, da se takoj prične graditi tri nove križarke, ki bodo imele po 7000 ton toneže.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2315.96—2327.32, Berlin 1363.75—1374.55, Bruselj 800.79 do 804.73, Curih 11108.35—1113.85, London 196.36—197.95, New York ček 5719.36 do 5747.62, Pariz 225.77—226.77, Praga 170.34 do 171.20, Trst 293.46—295.86.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Pariz 20.36, London 17.7450, New York 518, Bruselj 72.25, Milan 26.52, Madrid 43.75, Amsterdam 208.94, Berlin 123.2250, Dunaj 72.91—56.20, Sofija 3.75, Praga 15.37, Varšava 5805, Bukarešta 3.08.

„Acron“ ponesrečil

New York, 4. aprila. Ameriški mornariški zrakoplov „Acron“ je moral z 19 oficirji in 57 možmi posadke pri poletu preko New Englanda v bližini svetilniške ladje Barnegat ob obali New Jersey pristati na morju. Kapitan nemškega parnika „Phöbusa“ je sporočil brezčisto, da je rešil poveljnika zrakoplova in 3 moze posadke. Podrobnosti o neugodi še niso znane, boje pa se, da je zrakoplov izgubljen. „Acron“ je bil največji zrakoplov sveta.

New York, 4. aprila. Pomorske oblasti so odposlale na pomoč „Acronu“ dve bojni ladji. Po poročilu nemškega parnika „Phöbusa“ je zrakoplov zelo poškodovan. Zadnjo brezčisto vest je „Acron“ oddal snodi ob 22., ko je javil, da je vse v najboljšem redu. Kasneje je bržkone nastal nenaden vihar, ki je zrakoplov treščil na morsko gladino kakih 20 milj daleč od obale pri Barnegatu, ki je oporišče Lakehursta.

Polet preko Mount Everesta

Bombay, 4. aprila. Dvojce letal angleške ekspedicije je preletelo Mount Everest v višini 10.675 m, torej 1800 m nad njegovim vrhom, ter srečno pristalo v Lalbači.

Napredovanje učiteljev

Beograd, 4. aprila. Napredovali so za eno skupino naslednji učitelji in učiteljice: Josip Mistej, Stare ceste, Franc Mrvar v Žužemberku, Marija Penko v Mokronogu, Albina Traven v Ljubljani, Marija Židko v Moravčah, Josipina Bečič v Ljubljani, Franc Berden v Siški, Ivana Rupnik v Kramski gori, Mihaela Resman na Trati, Klara Čuk v Zagorju, Franc Špan v Draščah, Zavodnik-Dežela v Dol. Logatcu, Viljem Deržaj v Ljubljani, Maks Dominik v Ljutomeru, Albert Debeljak v Škofji Loki, Slava Kanc v Ljubljani, Antonija Kolarič v Ljubljani, Ljudmila Kozak v Ljubljani, Franc Kozar v Veržetu, Josip Kristan pri Sv. Marijeti, Marija Kvas na Vojniku, Vida Kneisel v Zagorju, Marija Kovačič pri Sv. Marijeti, Marija Kramolc v St. Vidu, Zmagoslav Kristan v Slovenski Bistrici, Ivan Kovič v Poljčanah, Fran Sancin pri Sv. Barbari, Slavko Stopar v Ljutomeru, Marija Stopar v Trzinu, Pavle Herbst v Mokronogu, Angela Golobič na Jesenicah, Ivan Hlebič pri Sv. Križu, Edward Kovačič pri Sv. Marijeti.

Povratak ministra dr. Kramerja v Beograd

Beograd, 4. aprila. Davi se je vrnil v Beograd minister dr. Albert Kramer, ki se bo ob 17. udeležil seje vodstva JRKD.

A. D. Emery:

Dve siroti

Roman

Tedaj je pa poskusil objeti jo čez pas.

Henrika se je molče branila, da bi ne prestrašila Luize. Dvakrat se ji je posrečilo otresti se ga, potem je pa hotela zbežati k Luizi, ki sta jo neznanca z lahkoto držala nekaj korakov stran. Toda Lafleur jo je znova prijel; in ker se nikakor ni mogla več otresti lopova, ki jo je krepko držal čez pas, je začela na ves glas kričati:

— Ne greva z vami, gospod!...

Ne, pod nobenim pogojem ne greva!

In braneč se z rokami, ki jih je Lafleur krepko stiskal, je še zadnjič kričala:

— K meni... Luiza... k meni!

Toda svoje misli ni mogla izgovoriti do konca. Dočim jo je Lafleur krepko držal in ji tiščal glavo nazaj, je njegov pajdaš hitro z robcem zamahal usta. Potem sta jo na lopova odvela h koči.

Lafleur je hitro stopil naprej, ne da bi se zmenil za slepo, ki sta jo bila pustila njegova pajdaša samo sredi ceste. Držal je vratca kočije odprta. Kljub srditemu odporu sta potisnila Henrika v kočijo.

V kočiji si je hotela nesrečnica najprej odmašiti usta. Če bi se ji bilo to posrečilo, bi bila rešena... Klicala bi bila na pomoč in ker so ljudje v krovi še vedno popivali, bi bil gotovo kdo prihitel, če ne drugače pa iz radovednosti.

Toda eden izmed lopovov jo je zgrabil za roke in ji še bolj potisnil robec v usta. Stisnil ji je roke na vso moč in Henrika se je zgrudila na blazinico.

V naslednjem hipu je skočil v kočijo Lafleur in sedel k Henriki, njegova pajdaša sta pa sedla na prednji sedež in kočija je odpeljala.

Toda Lafleur s tem se ni bil premagal vseh ovir. Naenkrat se je namreč kočija ustavila na ovinku ulice pred gručo ljudi, zbranih okrog dveh kočij.

Lafleurova pajdaša sta hitro pogledala skozi okence, on je pa zaklical izvoščiku, naj zavije v drugo ulico, če le more.

Tisti hip je pa stopilo nekaj radovednežev h kočiji; opazili so bili žensko krito in zdaj so hoteli videti žensko v kočiji.

Lafleur je bil v skripih... V kočijo so hoteli pogledati mladi postopaci in prav lahko bi se bil ta ali oni predznil, odprl vratca in rešil ugrabljeno deklo.

Kmalu se je Lafleur še bolj ustrašil. Dekle se je začelo premetavati na sedežu in njeno hropenje je postajalo vedno glasnejše.

— Davi se, — je pomislil. Previdnost mi je velevala odmašiti ji usta, ker bi se sicer utegnila zadušiti. Odlučati ni smel, kajti Henrikin obraz je bil že posinil in oči so postajale vedno bolj motne.

Lafleur je bil prisiljen potegniti svoji žrtvi iz ust robec, ki jo je dušil. Toda iz previdnosti je vzel iz žepa kristalno stekleničico, ki je bilo v njej še dovolj omamne tekočine.

— Brez roba, pa naj bo, — je pomislil, — toda s pomočjo tehle imenitnih kapljic se bo dala gospodična odpeljati v paviljon Bel Air liki jagnje.

Na cesti so se izvoščiki srdito zmerjali; mimoidoči so se ustavljali in glasno protestirali, da kočije ovirajo promet; zjajala so bila pa vesela te zina. Smjave, a njihovi dovpti so vzbujali splošno ogorčenje.

Lafleur je sprotne izkoristil ta trušč, da je potegnil svoji žrtvi robec iz ust, v drugi roki je pa imel pripravljeno stekleničico, da bi ji vtil v usta omamno tekočino, čim bi kričnila.

Toda nasilje ni bilo potrebno. Komaj je Henrika potegnil robec iz ust, je ubogo deklo globoko vzdihnilo in zaprla oči, potem se je pa počasi zgrudila na tla kočije. Žrtev markizove pohotnosti se je onesvestila.

Lafleur bi bil najraje zavriskal od veselja. S to nepričakovano pomočjo pač ni računal, a prišla mu je bila baš o pravem času. Zdaj ni bilo več dvoma, da bo njegova žrtev molčala.

Toda začel je razmišljati, da ima naključje svoje muhe, in če mu je storilo nepričakovano uslugo, bi mu lahko tudi pripravilo najneprijetnejše presenečenje. Saj bi zadostovalo, da bi se deklo zavedlo in začelo klicati na pomoč, pa bi radovedneži takoj obkolili kočijo in vse bi bilo izgubljeno.

V tem primeru bi bili doživeli Lafleur in njegova pajdaša kaj neprijetno presenečenje. Saj bi jih množica takoj zgrabila in odvela na policijo.

Na policijo pa naših junakov ni prav nič mikalo. Zato je Lafleur sklenil izpremeniti omedlevice svoje žrtve v globok spanec, ki bi ga ne moglo motiti še tako močno drdvanje kočije.

Začel je obračati med prsti kristalno stekleničico kot kirurg, ki se pripravlja na težko operacijo. Premagati je pa moral novo oviro. Kako naj ravna, da ne razlije dragocene tekočine po ustnicah mimo usta?...

Tedaj bi se deklo zbudilo in zopet bi ji moral zamašiti usta z robcem.

— Vražja strela! — je zamrmral sam pri sebi, — na to pa nisem mislil!

Tisti hip je začela Henrika dihati v kratkih presledkih, njeni vzdihli so bili dolgi in globoki, kar je pričalo, da se bo kmalu zdrnila iz omedlevice.

Pazljivo, zroč nepremično na obraz svoje žrtve je Lafleur čakal... Kar so Henrike ustne zadrgale in v naslednjem hipu je široko odprla oči.

Prvi hip se ni mogla spomniti, kje je in kaj se je zgodilo z njo. Potem se ji je pa začel polagoma vračati spomin in že je odprla usta, da bi zaklicala na pomoč...

Lafleur je pa spretno izkoristil ta trenutek. Potisnil je dekletu glavo nazaj in ji vtaknil med zobe grlo stekleničice...

Vsa tekočina je stekla v usta, niti kapljica se ni razlila.

Drušč se je skušala Henrika vstati; toda Lafleur jo je tiščal s pomočjo svojih pajdašev nazaj.

Uboga žrtev je obrnila prestrašene oči s tiho prošnjo k svojim krvnikom.

Krik je ugasnil na njenih ustih. Zaman je skušala pahnuti od sebe lopove, ki so jo krepko tiščali k tlom: kmalu so ji roke omahinile.

Nepremagljiv spanec ji je lezel na oči, težke trepalnice so se kar same zaprle in glava ji je omahnila na blazinico kočije.

Zdaj je bila docela v rokah markizovega služabnika.

Med tem se je bil trušč na cesti polegel. Ljudje so se bili večinoma razšli in promet je šel zopet svojo pot.

Izvošček je poglaval konje z bičem in kočija je zdrdrala tako hitro naprej, da je malo manjkalo, da ni podrla radovednežev, ki so še stali okrog nje.

Začele so padati ogorčene psovke.

— Ustavi, nesramnež grdi!

— Capin!... Cigan!

Izvošček se pa za psovke ni prav nič zmenil, temveč je konje še bolj poglaval. In kočija je oddrdrala v največjem diru proti paviljonu v Bel-Air.

Sele tedaj si je markizov sluga globoko oddahnil. Zločinska naloga, ki jo je bil prevzel proti bogati nagradi, se je bližala koncu. Srce mu je kar poskakovalo pri misli na obljubljeno nagrado.

In poln zadoščenja, da je dobro opravil svoj posel, je Lafleur zrl na svojo žrtev, ki naj bi jo odpeljal nestropno pričakujočemu razuzdancu.

Henrika je bila pogreznjena v globoko spanje.

Novi vrelci nafte v Rusiji

Naftna gora blizu Kaspiškega morja bo dosegla ali pa celo prekosila Baku

Če se peljemo po srednjeazijski ruski železnici, nas sprejema med postajama Čebel in Balaišem opozori, da se vidi v daljavi Neftedag. Neftedag pomeni Naftna gora. Za Rusijo je, odnošno bo kmalu Naftna gora tako važna, kakor je Železna gora, zdaj že daleč po svetu znani Magnitogorsk. Neftedag bo v dogledni bodočnosti prekosil v pridobivanju nafte svetovno znane vrelce nafte v nasproti ležečem Baku. Ozkoirna, 27 km dolga železnica veže Neftedag z glavno progo. Največje bližnje mesto je Krasnovodsk, oddaljen 180 km. Nasprotno je pa do obale Kaspiškega morja samo 40 km, tako da pojde nafta iz novih vrelcev po svetu čez Kaspiško morje. Iz Balaišema vozijo po ozkoirni železnici v Neftedag vodo. Tam namreč ni niti kapljice vode v zemlji, niti na površju, ki bi ne bila pomešana z nafto.

Če bi ne bil promet tako otežkočen, bi to ne bila posebna nesreča. Toda Neftedag obdaja pečena puščava, kjer večkrat piha močan veter. Nad puščavo se veter razpiše, dviga pesek v zrak več sto metrov visoko in ga odnaša cele vagonse s seboj. Peska je polno ozračje, pesek se vali po tleh. Ob železniškem nasipu se ustavi in zasuje železnico. Tedaj morata mobilizirati postaji Čebel in Balaišem vse osebe, da očistijo progo. Neftedagu proti čezja. Delavci pustijo delo in pomagajo čistiti progo. Ko je pesek s proge odstranjen, zapleše veter znova. V Moskvi se pa jeze in pritožujejo, da v Neftedagu niso pridobili toliko nafte, kolikor je bilo določeno po gospodarskem načrtu.

Na kraju, kjer stoji Neftedag, je stal nekdo ogromen vulkan, iz katerega se je valila para. Z nafto so prepolnili tudi vsa številna jezera okrog gore in zato so začeli že leta 1882 vrtati zemljo. Izvrtali so pet rogov, najgloblji je

segal 300 m v zemljo. Dve leti so črpali po 10 ton nafte iz njih, v naslednjih dveh letih so pa viri usahnil in l. 1887 so pridobivanje nafte tu ustavili. Tik pred svetovno vojno je pripeljal na Neftedag Kalicki in po njegovih načrtih je sovjetska vlada investirala večino kapitala v organizacijo nove industrije. Kalicki je napravil zemljevid Neftedaga in profil gore ter izjavil, da so glavni vrelci nafte v gori sami. Leta 1927 je začel vrtati na Neftedagu turkumanski sovjet. Toda voda mu je zalila rove. Turkestanski naftni trust je vrtal zemljo ob vznožju gore. Včasih so spravili v enem dnevu samo iz enega rova do 300 ton nafte, potem je pa zopet izvirke za nekaj dni usahnil. Leta 1931 so znova vrtali in sicer 470 m globoko. Iz zemlje je briznil močan curek nafte in v treh urah je je prišlo 500 ton. Potem je pa udarila iz zemlje voda.

Lani so izvrtali 12. rov 518 m globoko. V 56 urah je privrelo iz zemlje 5000 ton nafte, potem je pa zopet prišlo voda. Spoj 10., 11. in 12. rova na zemljevidu je pokazal smer, ki je bilo v njej vrtanje vedno uspešnejše. Trinajsti rov je bil že vključen v točen načrt. Segal je 450 m globoko. Ko je briznila iz njega nafta, so bili celo strokovnjaki presenečeni. Rov je dal 12.000 ton nafte dnevno skozi 15 dni. Napolnili so vse posode, kar jih je bilo pri rokah, potem so pa rov zaprli. Instrumenti kažejo enakomeren, zmerno naraščajoč pritisk. Rov se zopet polni z nafto. Jasno je torej, da bo Neftedag dosegel ali pa celo prekosil Baku. Za primer naj omenimo, da sega v Baku veliki rov, ki daje dnevno 2000 ton nafte pod pritiskom 20 atmosfer. 1120 m globoko. Pridobivanje nafte iz novih vrelcev bo torej mnogo lažje in seveda tudi cenejše.

Največji parnik sveta

O največji ladji sveta, ki jo grade Francozi, smo že obširneje poročali. Ladja se bo imenovala »Normandie« in bo kot rečeno največji osebni parnik na svetu. Parnik je tako velik, da

stroji in če bi bil tudi znotraj že opremljen. Njegova teža bi se namreč tako povečala, da bi sedel na dno morja. Treba bi bilo torej izkopati v morju za orjaški parnik posebno pot, to se pravi poglobiti morsko dno, kar bi pa zahtevalo 10 milijonov frankov, ki jih tudi Francija odnošna dotična ladjedelniška družba v ta namen nima. Najbrž bo treba trup orjaškega parnika odvleči v Le Havre in stroje montirati šele tam. Posebnost »Normandie« je njena oblika, parnik je zelo ozek in visok. V morje bo segal tako globoko, da ne bo mogel voziti skozi Sueški prekop. Če bo hotel nastopiti pot okrog sveta, bo moral torej pluti okrog Afrike.

Naval nemških beračev na Švico

Švicarska mesta ob nemški meji so že več mesecev preplavljena s poklicnimi berači in dolgo so oblasti rabile, da so ugotovile, da gre za veliko beraško organizacijo, ki ima svoje vodstvo v Nemčiji. Poseben velik naval nemških beračev je bil na okolišču Curiha. Končno so švicarske oblasti dognale, da je napotila dobrodelnost velikih in bogatih švicarskih mest nekatero iznajdljivo berače na Württembergem in Bavarskem, da so organizirali beračenje v največjem obsegu. Nekateri obmejni gostilničarji so sprejeli berače pod streho, potem so pa postali poglavarji beraških tolp in izpremenili so svoje kroge v penzionate za bogate berače. Mnogi nemški gostilničarji ob švicarski meji so postali nekakšni bankirji, ki radi dajejo novim beračem denar za pot v Švico, ker dobro vedo, da jim bo z bogatimi obrestni povrnjen. V nekaterih sredi-

ščih nemških beračev v okolici Züriha so nastale borze, kjer berači trgujejo s podrobnimi seznanji bogatih in radodarnih ljudi in kjer so označeni beračem nevarni činitelji, tako policijske oblasti, občinski funkcionarji itd. Vsak prijatelj ali sovražnik beračev je podrobno opisan, tako da ga lahko vsak berač takoj spozna.

Berači imajo pa tudi svojo centralno organizacijo, volunsko in informacijsko službo ter tovarne za izdelovanje razglednic in raznih predmetov, potrebnih za beračenje po hišah. Organizacija beračev je šla tako daleč, da najema celo avtobuse za skupne beraške pohode. Za vožnjo iz Nemčije v Švico in nazaj plača berač 8 frankov. V Švici namreč tujim beračem bivanje ni dovoljeno, pač pa smejo prekoračiti mejo in ostati na švicarskih tleh en dan. Beraška nadlega je postala v nemški Švici neznanost in oblasti so že začele razmišljati, kako bi se je odpravile. Najbrž bodo morali obmejni promet med obema državama za nekaj časa ustaviti in iz Nemčije bodo smeli ljudje v Švico le s posebnimi potnimi listi.

Spredaj ženin, zadaj nevesta

Zadnje čase so se množile pritožbe, da konkurenti radi posnemajo razne betlistične ali umetniške domisleke, kar pomeni ne le škodo za avtorja, temveč tudi sum, da si je avtor sam idejo izposodil kje drugje. Posebno so bili prizadeti po varietetnih nastopajoči artisti. Trik, ki se je artist z njim mučil morda več let, da ga je izpopolnil, si je izposodil kar mimogrede drugi artist in je seveda s tem izgubil privlačnost. »Sla-gers«, ki je mogel svojega avtorja dobro preživljati več mesecev ali pa celo let, je postal tako kmalu vsakdanji, obrabljen. Enako je bilo tudi z duhoviti-mi domisleki, ki so prehajali iz gledališča v gledališče.

To hoče sedaj preprečiti mednarodna organizacija artistov, ki namerava ne samo ščititi avtorje besedil in skladb ter založnike, temveč tudi poedine trike raznih artistov in njihove domisleke. Ni treba, da bi bil avtor član organizacije, vsak lahko da zaščiti svoj domislek, če napiše o njem in izpolni prijav-nico svoje misli. Misel dobi svojo številko in je patentirana. S tem je artist zaščiten. Če bi si kdo izposodil njegov trik, se lahko avtor obrne na organizacijo, ki se potegne zanj. Patentiranih je že okrog 350 števil. Med njimi so tudi zelo zanimive stvari, kar nam dokazujejo nazivi: Kostum spredaj ženin, zadaj nevesta (nekoč je bil podoben trik desno stražnik, levo apaš), potujoči mikrof-on, trik z ogromnimi igralnimi kartami itd. Tudi mnogi avtorji, ki so prehitro izročili svoje nove domisleke založ-nikom ali gledališkim ravnateljem, si jih dajo zdaj hitro patentirati.

Iz Metlike

— Za Belo Krajino je v vsej naši javnosti vsak dan večje zanimanje. Počez že objavljene Gregorčevega fotomater, skrga izleta se je prijavilo še več raznih društev za skupne izlete v naše lepe kraje. Iz vsega tega vidimo, kako uspešna je propaganda v javnosti in koliko je bilo zamujenega že prejšnjega leta. Tudi nova propaganda brošura Bele Krajine v lični opremi in z zemljepisno karto je te dni izšla.

— Za majniške izlete v Belo Krajino lahko dobe vodstva vseh šolskih zavodov vsa potrebna pojasnila z načrti pri našem Turistikoprometnem društvu. Enako sklavti za taborjenja, katerim naše kraje zlasti priporočamo zaradi izredno cenega življenja.

Iz Kamnika

— Turistikoprometno društvo v Kamniku bo tudi v letošnji sezoni, kot že prejšnja leta, vodilo evidenco praznih stanovanj in sob za tuje-letovalce, ter posredovalo pri oddaji. Vabimo zato vse hišne posestnike in najemodajalce, ki razpolagajo s praznimi stanovanji in sobami, da prijavijo iste čim prej pri tajnistvu podpisanege društva.

RAZPIS ODDAJE FOTOGRAFSKIH DEL

UPRAVA LJUBLJANSKEGA VELESEJMA 1836

zmožnega fotografa

za posnemanje ob slavnostni otvoritvi velesejma, velesejske zastave privredne vobče in za fotografiranje posameznih razstavnih koj po naročilu razstavljalcev.

Ponudbe sprejema urad velesejma v Ljubljani do 10. t. m.

Damske plašče

trenchcoate, nogavice in rokavice, moške srajce in kravate

dobite za isto ceno kot pri razprodaji.

TRGOVINA TOMŠIČ,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 38.

SLUŽBE

FRIZERKO

samostojno, večjo vodno, trajne in železne ondulacije sprejme Kojič, Škofja Loka. 1751

STANOVANJA

SONČNO STANOVANJE 2 sob oddam takoj ali z majem. Zapuže 35 (poleg »Slepega Jazneza«). 1753

OPREMLJENO SOBO oddam gospodični. — Naslov v upravi »Slov. Narodac. 1754

NEPREMIČNINE

ENODRUŽINSKO HIŠO 4 sobe, kuhinja in vse druge pritlikline, vodovod, elektrika, 300 m² vrta prodam. Več v židovski ulici 7 v trgovini. 1698

POSESTVO na Dolenjskem prodam. — Pojasišila: Tomažin, Zagorje ob Savi 125. 1736

MESARIJO oddajo v najem Hartnerja de-dič, Poljčane. 1749

KAVERNO V ZAGREBU

prodam. — Ponudbe: Kavana »Jadran, Hila 55. 1752

TRGOVINO

z mešanim blagom v Kozjem na štajerskem oddam v najem. — Pojasišila: Bezenšek, Podsedra. 1739

GLASBA

IZPOSODIMO plošče, gramofone radio-aparate. »SLAGER«, Aleksandrova c. 4 (prehod »Viktoria« palače)

PRODAM

BUKOVO OGLJE ter deske 25 in 50 mm III. kl., več vagonov, prodam. Vprašati: poštni predal št. 4, Sv. Peter v Savinjski dolini. 1738

SLADKEGA SENA 15.000 kg prodam Marinko, Mla-če, p. Lote pri Poljčanah. 1750

MODERNA JEDILNICA popolnoma nova, takoj napro-daj. — Naslov v upravi »Slov. Narodac. 1755

MODERNO POHISTVO

za 3 sobe in kuhinjo takoj prodam. — Naslov v upravi »Slov. Narodac. 1756

BUKOVA DRVA

prima, suha, dostavljena na dom: cela Din 105.—, žagana Din 115.—, sekana Din 125.—, kubični meter. — Putrich, Dolenjska cesta št. 6, Ljubljana. 1757

RAZNO

Modna konfekcija Najboljši nakup A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 117

MOTORSKO KOLO

»Aeros« s priklopcem zamenjam za mizarske stroje ali les. — Skala, Brežice. 1740

ELEKTROINSTALATER s 50.000 Din kapital bi pristopil kot družabnik v silčno stroko. — Naslov: Smole, Črnuče 93, Jezica. 1748

Sveže, najfinejše norveško RIBJE OLJE

iz lekarne DR. G. PICCOLLA v LJUBLJANI. Se priporoča bledim in slabotnim osebam

MOTORSKO KOLO

s priklopcem »Ariel« prodam. — Golmajer, Ljubno, Podnart, Gorenjsko. 1735

Ne samo gospa

gospod tudi

potrebuje pomladanski površnik in obleko. Okusu odgovarjajoče blago se dobi pri staroznani trvdri

R. MIKLAUC,

LJUBLJANA, poleg Škofije.

Cene so zmerne, postrežba prijazna.

INTABULACIJO

na prvo mesto za knjižnice Celjske posojilnice, oziroma Ljudske posojilnice v Celju nudi fotograf Černe, Kragujevac. 1737

Specijelni entel oblek

zburiranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Strukej

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjaj; antlanje, izdelovanje gumbic. Vred najmodernejše ureditve podjetja — razniže cene.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozčikov, prevoznih tričkljev, motorjev in šivalnih strojev. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Cenik franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčikov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.